

CLEMENS KRAFT AS
Fridtjof Nansens plass 6
0160 OSLO

Vår dato: 14.12.2022

Vår ref.: 201000338-51 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir utsatt byggefrist for Reina kraftverk

Vi viser til søknad fra Clemens kraft AS datert 31.01.2022 om utsatt byggefrist for Reina kraftverk i Overhalla kommune.

Bakgrunn

NVE ga konsesjon til Reina kraftverk i vedtak den 27.06.2017. Vedtaket ble påklaget av Naturvernforbundet i Trøndelag. OED behandlet klagen og opprettholdt NVEs vedtak. Det følger av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd og vassdragsreguleringsloven § 15 at konsesjonen faller bort dersom byggearbeidene ikke er satt i gang innen en frist på fem år fra konsesjonen ble gitt. NVE kan forlenge fristen med inntil fem nye år.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Clemens Kraft AS:

«Clemens Kraft AS og selskaper eid av Clemens Kraft AS søker om forlengelse av konsesjon med nye fem år i henhold til Vassdragskonsesjonenes pkt 2. for følgende konsesjoner:

Reina i Overhalla - 201000338

Bakgrunnen for forlengelsen og årsakene til at vi enda ikke har bygget kraftverkene er flere og sammenfallende på disse prosjektene, blant annet tilgang til nett. Clemens Kraft AS har planer om å bygge kraftverk i flere år som kommer.»

Søknaden om forlenget byggefrist ble sendt NVE innen den opprinnelige fristens utløp.

Høring

Søknaden om forlenget byggefrist har vært sendt til Overhalla kommune, Statsforvalteren i Trøndelag og Trøndelag fylkeskommune. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentarer. NVE har mottatt følgende merknader til søknaden om forlenget byggefrist:

Overhalla kommune uttaler følgende i e-post til NVE den 02.06.2022:

«Overhalla kommune kan ikke se at det er nye momenter i saken, og er ikke kjent med at det er nye parter som burde vært hørt.»

Statsforvalteren i Trøndelag uttaler følgende brev til NVE den 24.08.2022:

«Statsforvalteren er spurt om å komme med nye momenter og å vurdere kunnskapsgrunnlaget etter § 8 i naturmangfoldloven.

Laks

Reina er en del av Namsen som er et nasjonalt laksevassdrag. Dette betyr at tiltak og inngrep som kan føre til nevneverdig skade for laksen ikke skal gjennomføres (jmfør St.prp. nr. 32 2006-2007) og vannressursloven § 35 a om vassdragstiltak i nasjonale laksevassdrag). Ofte blir det et ensidig fokus på meter anadrom strekning, men dette inkluderer redusert vannføring, endret vannføringsregime, redusert vanddekt areal, vanntemperaturendringer, endringer i bunnsubstrat på grunn av endret sedimentasjon og/eller elvas produktivitet.

Etter konsesjonen ble gitt i 13.8 2018 har laks fått endret rødliste-kategori. I 2021 ble laks vurdert til nær truet grunnet reduksjon i populasjonsstørrelsen.

Inngrepet fører til mulige endringer i laksens levekår, i et nasjonalt laksevassdrag. I tillegg er laksen rødlistevurdering endret siden konsesjonsbehandlingen. På bakgrunn av dette gir Statsforvalteren faglig råd om å ikke gi utsatt byggefrist.

Rimnål og langnål

Det er oppgitt at artene rimnål og langnål vil gå tapt. Vi er kjent med at søker uttaler at rørgate og anleggsvei er noe endret etter høringsrunden, men i bakgrunn for vedtak ser det ut som at rimnål og langnål i tillegg til olivenflitlav (nær truet) blir påvirket og mulig går tapt.

Rimnål har endret rødlistekategori fra nær truet i 2010- og 2015-vurderingene til sårbar i 2022. Langnål er fortsatt sårbar. Vi gjør oppmerksom på at ingen data fra denne kartleggingen finnes i offentlige databaser.

Inngrepet fører til at to populasjoner av arter som er vurderte som sårbare kan gå tapt. Statsforvalteren gir på bakgrunn av dette et faglig råd om å ikke gi utsatt byggefrist.

Kunnskapsgrunnlaget

Statsforvalteren har ikke beslutningsmyndighet i vannkraftsaker, og vi har ikke nødvendigvis kjennskap til hele saksfeltet. Vi mener derfor det er uheldig om vi skal ha ansvaret for å vurdere om den kunnskapen som finnes er tilstrekkelig og om den står «i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet». Dette er et ansvar som tilligger beslutningstaker. Åpenbare mangler gir vi tilbakemelding på.

I denne saken ønsker vi å påpeke enkelte kunnskapshull og at kunnskapsgrunnlaget generelt framstår som uklart.

Generelt er det uheldig at artsregistreringer og naturtyperegistreringene ikke er lagt inn i offentlige databaser. Biologisk mangfoldrapporten som er vedlagt konsesjonsutredningen er fra 2009, med oppdatering i 2013. Det er derfor relativt gamle data, og det er kartlagt etter den gamle veilederen.

Basert på usikkerheter i kunnskapsgrunnlaget for laks, elvemusling, ål samt avgrensning av naturtypene «viktig bekkedrag» og «flommarksskog» gir Statsforvalteren faglig råd om å ikke gi utsatt byggefrist.

Akvatisk miljø

Vi ser der er ulike vurdering av hva som er anadrom strekning i Reina, og om kraftverket er på anadrom strekning. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har tidligere vurdert at inngrepet ikke påvirker laksens vandringsmuligheter. Men vi kan ikke se at det er vurdert hvilke påvirkninger inngrepet får andre aspekter av laksens levekår. Dette innebærer endringer i flomregime, vanntemperatur, i sedimentasjon og nedgang i næringsproduksjon. Det er riktig nok vurdert i biologisk mangfoldrapporten at alminnelig lavvassføring eventuelt 5-persentilen bør legges til grunn, og at det bør være «tilstrekkelig til at bunnfaunaen i elvene vil ha en viss produksjon».

Det er gjengitt en undersøkelse av Langelo i 2011, hvor influensområdet ble undersøkt for anadrome laksebestander, ål og elvemusling. Vi har ikke hatt tilgang til denne, og kan ikke vurdere om disse undersøkelsene. Søker henviser til denne rapporten i sine uttalelser «Fiskeundersøkelsen (elektrofiske) viste lav tetthet av ungfisk i området like nedenfor kraftstasjonen, kun ørret ble registrert.». Det gikk et større ras i elva i 2007. Raset med endringer i bunnsubstrat og vannhastighet vil kunne påvirke tetthetene og habitatbruk i 2011, men det burde ha stabilisere seg nå i 2022. Vi ønsker her å påpeke at det hadde vært ønskelig med en ny tetthetsundersøkelse nedenfor influensområdet for laks og sjøaure, for å se hvor fisken står og hvor mye fisk som faktisk er i systemet.

Det finnes elvemusling i Namsen, denne går oppover i enkelte bekker. Vi kan ikke se at det er gjort endelige avklaring om dette gjelder for Reina, og eventuelt hvor langt opp man kan finne elvemusling. Det er gjennomført undersøkelser av elvemusling, men disse er relativt gamle (2011). Det er vurdert at elva har «svært liten sannsynlighet for elvemusling innen influensområdet». Vi er usikre hvordan influensområdet er definert og hva som er begrunnelse for denne vurderingen. Elvemusling har fortsatt samme rødlistekategori som i 2018, sårbar.

Ål har endret kategori på rødlista, og er i 2021-vurderinga vurdert som sterkt truet. Man ser også at det de senere årene har blitt økt fokus på bestanden av ål. Det er ikke registrert ål under undersøkelsen i 2011, uten at vi har kjennskap til hvordan denne undersøkelsen er gjennomført. I artskart er det ikke registrert ål, men vi ser at det er oppgitt at det skal være observert ål i Tuvtjønna, Reintjønna og Svorttjønna.

Terrestrisk miljø

Inngrepet fører til store inngrep, både landskapsmessig og naturmessig. Det er oppgitt at to populasjoner med sårbare arter, langnål og rimnål, går tapt. Vi kan ikke se det er kunnskap om hvor store disse populasjonen er, og hvor populasjonen finnes. Det er oppgitt at de finnes innenfor naturtypen flommarkskog. Det er uklart hva som blir konsekvensene for artene etter endret rørgate.

Naturtyper

Det er oppgitt at arbeidene påvirker naturtypen «viktig bekkedrag» med verdi svært viktig, men at avgrensingen av naturtypen foreslås endret etter kartleggingen i 2009. Dette har ikke kommet inn på naturbase eller Gislink. Naturtypen er uttalt å være påvirket av hogst og menneskelig påvirkninger, men vi er usikre hvordan dette har endret seg etter undersøkelsene i 2013.

Det er oppgitt at det er funnet en ny naturtypelokalitet «gråor-heggeskog», nå kalt flomsskogmark. Naturtypen inneholder sju grunntyper, definert av substrat og vannpåvirkning. Naturtypen er vurdert som sårbar på rødliste for naturtype.

Naturtypen er ikke registrert i naturbase, og er ikke vurdert etter dagens standard. I NVEs bakgrunn for vedtaket har søker tatt til etterretning disse tiltakene framsatt av Overhalla kommune:

«For å minimere skadene på viktig naturtype, Solem sør, i område ved kraftstasjonen, legges adkomsten og jordkabelen slik at de kommer inn til kraftstasjonen rett østfra i samme trase. Det kan gjøres ved å utbedre eksisterende traktorveg.

I naturtypen Solem sør bør konsesjonsmyndighetene sette en avgrensning på bredde på trase for rørgate for om mulig å redusere sannsynlighetene for å skade rødlista lavarter, direkte eller indirekte i form av kanteffekter.

Riggområde planlagt i naturtype Solem sør legges utenfor naturtypen.»

Her er det uklar hvordan påvirkningen på naturtypen blir etter endret adkomst og jordkabel, og dermed usikkerhet i kunnskapsgrunnlaget.

Konklusjon

Statsforvalteren gir faglig råd om å ikke gi utsatt byggefrist for Reina kraftverk i Overhalla kommune.

Grunnlaget for vårt faglige råd:

- Endret kategori på rødlista fra livskraftig til nær truet for laksen*
- Inngrepet er i et nasjonalt laksevassdrag. Vi mener andre aspekter for laksen enn kun anadrom strekning bør vektlegges i større grad.*
- Rimnål har endret rødlistekategori fra nær truet til sårbar. To populasjoner*

av arter som er sårbare ser ut til å gå tapt eller får ukjent påvirkning (rimnål og langnål).

- Ål har endret rødlistekategori fra sårbar til sterkt truet.

- Usikkerheter i kartlegging av og dermed uklart kunnskapsgrunnlaget for anadrome laksebestander, elvemusling, ål, rimnål, langnål og kartlegging/avgrensinger av naturtypene «viktige bekkedrag» og «gråor-heggeskog» i Reina.

Vi ønsker igjen å påpeke at dataene fra kartlegginga ikke er lagt inn i offentlige databaser, og at det hadde vært en fordel om all informasjon legges inn i sine relevante databaser.»

NVEs vurdering

En søknad om utsatt byggefrist innebærer ikke at det blir gjort en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket, slik det ble gjort i behandlingen av den opprinnelige konsesjonssøknaden. I saksbehandlingen skal NVE bare vurdere om det har oppstått nye eller endrede forhold siden konsesjonstidspunktet. Dersom det kommer frem ny vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen vil være om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulempene. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til vannressursloven og den reviderte vassdragsreguleringsloven, tilsier likevel at det har vært forutsatt at det skal praktiseres lempelighet ved fristforlengelser.

Søknaden om forlenget byggefrist har vært sendt til Overhalla kommune, Trøndelag fylkeskommune og Statsforvalteren i Trøndelag for uttale. NVE har mottatt uttalelse fra Overhalla kommune og Statsforvalteren i Trøndelag. Overhalla kommune hadde ingen kommentarer til søknaden.

Statsforvalteren i Trøndelag gir NVE et faglig råd om å ikke utsette byggefristen for Reina kraftverk. Dette begrunner de blant annet med at laksen har endret kategori på rødlisten fra livskraftig til nær truet. I bakgrunnsnotatet for konsesjonen konkluderte NVE med at kraftverks plasseringen ikke gikk ut over anadrom strekning i Reina. Dette med bakgrunn i observasjoner på befaring, der det ble konstatert at det like ovenfor kraftstasjonen var et vandringshinder for laks.

Statsforvalteren trekker også frem at utbyggingen ikke nødvendigvis må redusere anadrom strekning for at tiltaket skal ha en negativ påvirkning på laksen i elven. De skriver at dette vil kunne være negativt for laksen ved at en redusert vannføring i elva som igjen vil kunne gi endringer i flomregime, vanntemperatur, sedimentasjon og nedgang i næringsproduksjon. Statsforvalteren mener nå at dette burde vektlegges i større grad. I bakgrunnsnotatet for konsesjonen mente NVE at de negative virkningene i tilstrekkelig grad kunne avbøtes ved slipp av minstevannføring. NVE kan ikke se at det har oppstått nye momenter siden da konsesjonen ble gitt som kan endre dette. I endelig vedtak etter klagebehandlingen hos OED ble det også stilt krav om at omløpsventilens kapasitet skal settes til 100 % av maksimal slukeevne. NVE mener derfor eventuelle verdier som ikke er kartlagt på strekningen nedenfor kraftstasjonen er tilstrekkelig tatt hensyn til.

Elvemusling er også et tema i Statsforvalterens høringsuttalelse. Det er ifølge naturbase en mulig forekomst av elvemusling i vassdraget. Tomskjell er funnet i Namsen 100 m ned for munningen i Reina. I kartleggingen for rapporten for biologisk mangfold ble det ikke funnet elvemuslinger i Reina. Ungfiskundersøkelse og søk etter elvemusling utført av Rambøll i 2011 fant heller ingen elvemuslinger i utbyggingsområdet. NVE kan ikke se at det har kommet inn noen nye opplysninger som gir grunnlag for å kartlegge elvemusling i Reina, før en kan gi utsatt byggefrist.

Statsforvalteren påpeker videre at ål har endret kategori på rødlista, og er nå vurdert som sterkt truet. I det opprinnelige vedtaket mente NVE at det er nødvendig å utforme inntak på en slik måte at nedvandrende ål blir hensyntatt. Hvordan et slikt inntak blir utformet, tas i en eventuell detaljplan. NVE mener med dette at ålen i Reina vil kunne bli tilstrekkelig ivaretatt ved et godt nok utformet inntak. NVE mener derfor at endret kategori på rødlisten ikke er nok til å ikke gi utsatt byggefrist til Reina kraftverk.

I sin uttalelse trekker Statsforvalteren også frem at tiltaket vil kunne gå utover artene rimnål, langnål og olivenfiltlav. Alle var under kategorien nær truet (NT) på kartleggingstidspunktet. Rimnål har siden konsesjonstidspunktet endret kategori i rødlisten fra nær truet til sårbar. I Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk skriver departementet følgende.

«Tiltak som kommer i konflikt med arter som er ”kritisk truet” eller ”sterkt truet”, eller naturtype Norge har et internasjonalt ansvar for, eller vil vanskeliggjøre nasjonal oppfyllelse av internasjonale avtaler kan ikke påregne å få konsesjon.»

Av dette følger det at dersom rimnål hadde hatt vært under kategorien «sårbar» på rødlisten ved konsesjonstidspunktet, ville ikke det alene ha vært nok til å ikke gi tiltaket konsesjon. NVE mener derfor at endringen i kategori på rødlisten for rimnål siden konsesjonstidspunktet ikke er nok til å avslå søknaden om utsatt byggefrist.

Statsforvalteren nevner også usikkerhet rundt kartleggingen av naturtyper, da spesielt rundt området der kraftstasjonen er planlagt. I det opprinnelige vedtaket ble imidlertid disse naturtypene tatt hensyn til gjennom avbøtende tiltak. NVE mener at Statsforvalteren sine punkter listet i høringsuttalelsen, ikke kan karakteriseres som nye forhold som kan gi grunnlag for avslag på søknaden om utsatt byggefrist.

Statsforvalteren påpeker også at data fra kartleggingen i Reina ikke er lagt inn i offentlige databaser. NVE vil her vise til § 24 i forskrift for konsekvensutredninger. Der står det at «Der det er lagt til rette for dette, skal forslagsstilleren selv legge inn de innsamlede dataene i offentlige databaser.» NVE vil derfor oppfordre Clemens kraft AS til å legge inn innsamlet data i offentlige databaser.

NVE har også foretatt søk i Naturbase og Artskart. Vi kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist bør avslås.

NVEs vedtak

NVE kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Reina kraftverk bør avslås. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19

annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15, forlenges byggefristen med inntil fem år, til 13.08.2028.

Vilkårene for øvrig er de samme som i tillatelsen av 13.08.2018.

NVE minner ellers om det må foreligge gyldig anleggskonsesjon, eventuelt avtale med områdekonsesjonær, for bygging, drift og eierskap av energianlegget. Dersom tidligere gitt anleggskonsesjon ikke lenger er gyldig, må dere søke om ny konsesjon for bygging og drift av det elektriske anlegget i god tid før byggestart.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

CLEMENS KRAFT AS

Kopimottakerliste:

Overhalla kommune

Trøndelag fylkeskommune

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.

